

SÓC UN FALS AUTÒNOM? PREGUNTES FREQUENTS DE TREBALLADORS DE PLATAFORMES DIGITALS

La figura del fals autònom és la relació més habitual de les plataformes digitals amb els que haurien de ser els seus treballadors directes

Les plataformes digitals i altres noves professions sense centre físic de treball solen abusar de la figura dels falsos autònoms. En moltes ocasions, les persones treballadores són conscients que haurien de ser contractades per l'empresa. Però, altres vegades, les persones que treballen en aquelles condicions no estan segures de si són un autònom, un fals autònom o un TRADE.

A l'USOC t'expliquem totes les figures i com reclamar la teva relació de laboralitat amb l'empresa si realment has de tenir-la.

Què és un fals autònom?

S'utilitza comunament el terme de "falsos autònoms" per referir-se a aquelles persones treballadores que desenvolupen la seva activitat laboral a través de les plataformes digitals en les denominades economies col·laboratives.

Sota l'aparença de llibertat en el desenvolupament de les seves funcions, aquestes persones treballadores desenvolupen la seva activitat subjectes a la direcció de l'empresa que ostenta la propietat de la plataforma. És l'empresa qui determina les condicions laborals de les persones treballadores, això com les instruccions concretes que hauran de seguir en la prestació del servei.

Quin és el marc jurídic dit “fals autònom”?

Actualment no existeix una regulació normativa específica. El Ministeri de Treball i Economia Social està elaborant el projecte normatiu consistent en la modificació del Reial Decret Legislatiu 2/2015, del 23 d'octubre, pel que s'aprova el Text Refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors i de la Llei 20/2007, del 11 de juliol, de l'Estatut del Treball Autònom, sobre determinats aspectes de la prestació del treball per compte pròpia i aliena del treball a través de plataformes.

Des de l' USOC, a través del canal de participació ciutadana que el mateix Ministeri de Treball i Economia Social ha habilitat per l'elaboració de la norma, hem enviat un elenc de propostes que han d'incloure la futura llei amb l'objectiu d'impedir que aquestes empreses segueixin evitant la relació laboral.

Quin és el règim legal del “fals autònom”?

Generalment, les empreses que ostenten les plataformes digitals imposen a aquests treballadors no només les condicions laborals, sinó també obligacions pròpies dels autònoms, com:

- Autoritzacions, permisos i llicències.
- Adquisició de les eines de treball, reparació i manteniment d'aquestes.
- Pagament d'impostos i despeses socials.
- Auto segurament davant els accidents de treball o malaltia.
- Donar-se d'alta al RETA (Règim Especial de Treballadors Autònoms). A efectes d'aquest Règim Especial, s'entendrà com a persona treballadora per compte pròpia o un autònom aquell que realitza de forma habitual, personal i directa una activitat econòmica a títol lucratiu, sense subjecció per ella a contracte de treball, encara que utilitzi el servei remunerat d'altres persones, sigui o no titular d'empresa individual o familiar.

Quins són els drets i obligacions dels “falsos autònoms”? Quines diferències existeixen entre aquests treballadors i els treballadors per compte aliè?

Els “Falsos autònoms” no tenen reconeguda la relació de laboralitat amb l’empresa com les persones treballadores per compte d’altri. Per això, no se’ls hi aplica els drets laborals reconeguts a l’Estatut dels Treballadors com:

- Lliure sindicació.
- Dret a la negociació col·lectiva.
- Adopció de mesures de conflicte col·lectiu.
- Reunió.
- Vaga.
- Informació, consulta i participació en l’empresa.
- Protecció en matèria de seguretat i salut en el treball.
- Situacions d’IT.
- Garanties salarials: SMI i gratificacions extraordinàries.
- Límits de jornada i hores extres.
- Descansos, permisos i vacances.

Al contrari, en l’aplicar-se el règim legal dels autònoms, han de complir amb obligacions com:

- Afiliar-se, comunicar les altes i baixes, i cotitzar al règim de la Seguretat Social. □
Complir amb les obligacions fiscals i tributaries.

Per què els “falsos autònoms” puguin veure’s reconeguts els seus drets com a persones treballadores per compte d’altri, és necessari que, a través dels òrgans jurisdiccionals, se’ls hi reconeix la relació de laboralitat. Per això, han d’acudir a la via judicial o l’Inspecció de Treball.

Què és un TRADE?

La Llei 20/2007, del 11 de juliol, de l'Estatut del Treball Autònom, defineix a l'article 11.1 com a TRADE (treballador autònom econòmicament dependent) a aquells treballadors que realitzen una activitat econòmica o professional a títol lucratiu i de forma habitual, personal, directa i predominant per una persona física o jurídica, denominada client, del que depenen econòmicament per percebre d'ell, almenys, el 75% dels seus ingressos per rendiments de treball i d'activitats econòmiques o professionals.

Quina diferència hi ha entre un TRADE i un "fals autònom"?

En el cas del TRADE, la LETA (Llei de l'estatut del Treball Autònom), en el seu article 11.2 estableix que el treballador autònom econòmicament dependent ha de reunir els següents requisits:

- No tenir a càrrec seu treballadors per compte d'altri ni comptar o subcontractar part o tota activitat amb tercers.
- No executar la seva activitat de manera indiferenciada amb els treballadors que prestin serveis sota qualsevol modalitat de contractació laboral per compte del client.
- Disposar d'infraestructura productiva i material propi.
- Desenvolupar la seva activitat amb criteris organitzatius propis, sense perjudici de les indicacions tècniques que poguessin rebre de la seva clientela.
- Percebre una contraprestació econòmica en funció del resultat de la seva activitat, d'acord amb el pactat amb el client i sumint risc i ventura d'aquella.

En el supòsit del "fals autònom", aquests treballadors no són empleats autònoms dependents, ja que no realitzen o no queda acreditat que realitzin activitats econòmiques o professionals de forma autònoma i a títol lucratiu. Per contra, compleixen amb una jornada laboral en la qual porten a terme una sèrie de serveis per una empresa concreta.

Quins requisits són necessaris per poder demostrar la relació laboral?

Les resolucions judicials en matèria de falsos autònoms, principalment de repartidors o també dits “riders” que presten els seus serveis a través de plataformes digitals, estableixen que, per determinar la relació de laboralitat per compte aliè, han de donarse els requisits de voluntarietat, alienitat, dependència o subordinació i remuneració (art 1.1 ET), on l’element essencial per determinar l’ alienitat en els mitjans recau en la gestió i propietat de la plataforma digital. (Sentències núm. 193/2019 del 11 de juny del JS nº31 de Barcelona; núm. 53/2019 del 11 de febrer del JS nº33 de Madrid; núm. 197/2019 del 10 de juny del JS nº5 de València i núm. 115/2019 del 27 de novembre del TSJ de Madrid, entre altres).

Els anteriors pronunciaments judicials s’originen per les denúncies individuals dels treballadors o per l’ intervenció de l’ Inspecció de Treball. La seva actuació en aquest àmbit ha sigut fonamental.

Com pots actuar per denunciar si ets un fals autònom?

El sistema de “falsos autònoms” fomenta el treball individualitzat, desvirtuant el centre de treball. Això dificulta l’organització de les persones treballadores i l’acció col·lectiva. **En el sindicat, estem a la vostra disposició per assessorar-vos i representar-vos. No dubteu en posar-vos en contacte amb l’USOC i plantejar-nos les vostres preguntes relacionades amb la vostra situació laboral a les plataformes.**